

ПОПИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ ПІД ПОЛЬЩЕЮ І ЇХ РОБОТА.

(Стаття Семена Вітика.)

Попівство — це чорна жага дармерів буржуазії, помішківства. Задання попів є з тому, щоб погрозами, ширеним забобонів удержувати широкі маси в страху перед капіталістами й поміщиками для визиску робітників і селян. Через це у країнах, де панує буржуазія, попи мають найбільший вплив на школи, на виховання дітей, огдулюють маси через проповіді, через ширення забобонів, сповіді, христини й залякування пеклом. Буржуазія уряди дають дуже високі суми на утримання попів. Усяким способом дістають попи великі простори землі, яку їм обробляє селянство.

До тих держав, де підпорядковані буржуазії й поміщикам є попи, наслідок у першу чергу й теперішній Польща.

Попівство в Польщі ділиться на римсько-католицьке, або латинське (воно має найбільший голос і рішучий вплив), далі греко-католицьке попівство й православне. Попівство римсько-католицьке і греко-католицьке визнає за голову костела й церкви папу, що має свій осідок в Римі. Римсько-католицьке попівство відправляє молебні по латинськи, а всі проповіді, сповіді й науку дітей у школі провадить польською мовою. Греко-католицьке править молебні церковно-славянською мовою. Греко-католики та унії перейшли на противі часу на що віру під натиском єзуїтів. Але всі вони: і римсько-католики і унії роблять одне діло: примушують селян і широкі маси до службової служби буржуазії й панства. Для вигідного й розкішного життя попи мають великі лани, луки, ліси; єпископи тримають у себе шинки, якими розпорюють селянство.

Попи володіють широкими ланами й лісами.

На Західній Україні під Польщею в самій Галичині, де мільйони селян терплять від безземелля, побіч поміщиків розсілися попи на великих просторах ланів і лісів.

Один тільки архієпископ у Львові римсько-католицький має 7,806 гектарів землі. Коли зважимо, що в Східній Галичині найбільше малоземельні селяни мають півторогове господарство, то сам тільки польський архієпископ у Львові на "своїй" землі удержав би 15,000 дрібних господарів, а вправуючи родину селянина з 5 осіб, із просторів землі, на якій живе цей один "божий

слуга", можна б прокормити 75,000 селян. З цієї землі архієпископ володіє 5 тисячами гектарів лісу, коли селянство в Східній Галичині пропадає без дров і без палива.

Митрополит Шептицький — великий поміщик.

Греко-католицький митрополит граф Шептицький, що є церковний верховодя українських попів, має в своєму posiadанні 30,991 гектарів землі. Увесь цей митрополітичний маєток є лісне господарство. Верховода греко-католицької церкви граф Шептицький пустив цей ліс у Перегінську в оренду великим спекулянтам. Чужі капіталісти вирубують з митрополітичних лісів деревину, а селяни з околиць сія загибають без кусника дерева, без палива. За хмиз і за відпадки з дерев мусять вони платити високі суми, які пливуть до кишеней капіталістичних грабіжників і попа-митрополита. Лісним робітникам платять у маєтках митрополита такі ганебно-низькі ціни, що недавно вибухнув був великий страйк у цього попа-поміщика. Польські жандарми гонили в часі страйку багнетами робітників і селян на роботу до маєтків цього христового слуги.

Які ж маєтки мають єпископи? Перемиський єпископ римсько-католицький посідає 7,806 гектарів землі й лісу, гуральні, броварні й шинки, в яких розпое своїх "вірних" горілкою і тягне доходи з пивних і горічаниного промислу.

Греко-католицький або уніатський єпископ у Перемишлі посідає 1,000 гектарів землі.

Львівська капітала (єпископська канцелярія) римсько-католицька має в posiadанні 6,318 гектарів землі, з цього 2,338 гектарів лісу. Греко-католицька капітала має 2,344 гектарів землі. До так званого реалістичного фонду, що з його користують попи, належить 8,783 гектарів землі й лісу.

Крім попів, є ще нероби, що живуть у різних монастирях. В руках цих ченців є 48,774 гектарів землі, а з цього лісу 25,693 гектарів.

Разом попівської добра (римської і греко-католицької) у всій Галичині мають 429,029 гектарів землі, з того лісу 74,039. На кожного попа на селі припадає від кількох десятків до кількох сотень моргів. Селяни виробляють їм цю землю за марної гриші.

Деякі тисячі попів на Західній Україні живе, із соків мільйонів селянства, користає

ОГЛЯД З ДІЯЛЬНОСТІ НАШИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

(Вражіння й замітки мандрівника.)

Келгари, Алта.

Це місто велике, налічує воно околом 70,000 населення. Українського населення тут є понаше число. Багато робітників працює в сільсько-господарських підприємствах у місті й в місцевості Оден, яка віддалена коло 40 миль від Келгари.

Ювілейний рух тут слабкий і хоч є юні, то під впливом реакціонерів з А.Ф.П.

Понаше число українських робітників є організованих в ТУРФДі, мають свій гарний У.Р.Д., на якому немає жадного догугу. Є також т.з. Народний Дім, але хто в ньому є господарем, тяжко дізнатися. Одні говорять, що там господарює синістунівське правління, другі кажуть, що парселаніє, а треті томоють, що недавно вийняв верх католики, які з попом переробили свій статут так, щоб попом було вигідно.

Про їхню роботу нема що писати, бо вони вводи організується не для поширення освіти, а для того, щоб шкідливі наші робітничі організації.

Організація ТУРФДі здобула собі симпатію серед українських працюючих мас. Кеті устроюються якісь підприємства, завжди є поважне число присутніх, а на концерти то сели У.Р.Д. вже змалі: і товариші несуться з думкою розбудувати свій дім в майбутньому.

Навіть коли загодили сюди ралієвські філіми, то на всіх філімах було поважне число людей. Але на освітньому полі працює зараз слабо, лекції і читання відбуваються зрідка, а й на ті, що відбуваються, приходить мале число слухачів.

Проводити такою освітньою роботою є кому, але членство за небагато.

Відділ Секції Молоді тут під умілою управою т. Тимчука досить гарно розвивається. Має членство, лекції і дискусії, що ведуться. За це йому належить признання.

У відділі ТУРФДі примунали й мистецька праця протому, що не мають тепер доброго підприємця, якого тут дуже потрібно. Ватаги через притиснення тут і у відділі виникли були деякі непорозуміння. А це вже недобре.

Щоб вийти чистою недово-

з доходів землі, деручи також шкуру із селян за молебні, за сповіді, за похорони, весілля й шлюби. Не диво, що все попівство запекло борюров революційний рух селянства.

(Далі буде.)

лейня, тут потрібно нового дірента, який мусить бути діловим товаришем. Коли такого товарища дістануть, праця підпевно краще, бо поле тут для неї є велике.

Щодо відділу Жіночої Секції, він стоїть тут дуже слабо. Деякі товаришки бояться критичних зауважень і обурюються на товариські замітки.

Також є деякі одиниці, що продовжують свою роботу не поплотами й обмовами, бо не робиться так, як їм цього бажається. З цим пора вже покінчити.

Байдужність дійшла до того, що навіть на свої збори не приходять, а це вже непростиме для членів, що стоять посереді в організації. Бажаємо, щоб товариші вийшли за працю в жінку і наладили цей відділ, а товаришкам треба більше братися за читання класової літератури, тоді й не буде часу на поза організаційні балачки.

У відділі Р.З.Т. над членами треба не мало попрацювати, щоб вони арозуміли організацію. Треба, щоб передові товариші час від часу говорили до них на зборах про значення організації та атягували їх до організаційної праці, бо коли нічого не буде робитися, то члени Р.З.Т. айдуть до того, що будуть розуміти свою запомогову організацію так, як асеруаційну компанію.

Кенмор, Алта.

Місцевість ця майнерська. Всі робітники працюють в копальнях вугілля.

Тут організовано Майні Воркери Юніон оф Канада, яка є досить сильною. Деякі наші товариші працюють активно в юнії і мають досить великий вплив на робітників різних національностей, які тут працюють.

Відділ ТУРФДі організовано недавно, який числить має членство, лекції і дискусії, що провадить досить слабо. Однак, час від часу сходяться по хатах й товариші й там провадить читання і дискусії. Навіть відбувають свої проби представств по хатах, а тоді грають представлення в юнійній салі. Число членів мале тому, що тут немає багато українських мешканців.

Відділ Р.З.Т. числить більше членів, але в ньому поминається були деякі одиниці, що все аняють. І ці веснянки були вічно невдоволені, а найбільше невдоволення тим, що Пята Конвенція ухвалила виплачувати допомогу аж після двох тижнів слабости, а це для них

було за довго лежати в ліжку. Вони залишили організацію, але цим вони не пошкодили її, а, навпаки, помогли, бо виступили самі такі, яких треба було виключити вже давно.

Роздейл, Алта.

В цій майнерській землі працює поважне число робітників. Найбільше малярів, а також є поважне число українців. Канадської майнерської юнії тут немає, бо боси разом з Луїсовими наганячами стараються за всяку ціну не допустити до організування цієї юнії. За те існує тут Ю.М.В. оф А., яка налічує десять членів і боси закриваються нею та говорять, що в них є юнія, яку вони признають.

Ці свідчення про реакційність цієї юнії й товариші добре осудили її, назвавши цю юнію босівською.

Я довідався, що тут поширене хабарництво, де в першій мірі імігранти маляри платять босам за роботу.

Тут прийдеється немало попрацювати, щоб аорганізувати канадську майнерську юнію, а треба це зробити, бо тут є багато покладав вугілля і в цій околиці відкриваються часті нові майни.

Відділ ТУРФДі має свій маленький будинок, на яким тяжить це довго. Робота освітню провадить дуже слабо, бо бракує відповідних сил. Ім помагають багато товариші з Дромгелера, але цієї допомоги за мало для них.

Майні тут починають робити в серпні і роблять стало досі до лютого і на той час добре будувало, щоб товариші могли собі учителя дірента, який аорганізував би школу; оркестру, а також наладив би і освітню працю між товаришами.

Та поки що товариші повинні самі сходитися болей на спільне читання. На це є відповідний час в неділю. А то будували дім і він стоїть безділю. Треба активніше повести організаційно-освітню працю, бо й на те будували свій дім.

Дромгелер, Алта.

Це вже містечко з кількома тисячами населення. Тут є досі десять майнів, які не роблять коло 5 місяців у рік. Зараз коло Дромгелера є містечкість Нью Кеста Майні, яка є відділена від міста і має свій окремий міський уряд. Ця містечкість заселена робітниками майнерами. В цій містечковості є побудований прекрасний У.Р.Д., де турбуються всі наші організації.

Колись тут була Юнайтед Майні Воркери оф Америка, яка служила не робітникам а босам. Довгий час тут відбувалися героїчна боротьба майнерів за створення нової боєвої кана-

дської юнії. Але через бабетаж лідерів старої юнії, яка наспілку з босами розбивала солідарність майнерів, не вдалося аорганізувати нової юнії. Однак, не всі товариші впали на душі; навчившись на деяких помилках в минулому, аборвали своє сили, щоб в слушний час побороти босів і створити нову юнію.

Відділ ТУРФДі досить сильний і провадить досить добре свою організаційну працю. Тепер трохи праця підпала тому, що багато товаришів вийшло з місцевості, бо тут немає тепер праці. Наколи майні почнуть роботу, робота аорудуватиме.

Освітній комітет провадить свою працю досить добре і товариші відбувають що неділі читання і дискусії.

Відділ Жіноскій тут стоїть найкраще, як де я тільки бачив в цих місцевостях, що бував в них попередньо підчас своєї мандрівки. Відбуває свої чи-

тання і мітинги, на які приходять майже всі членів.

При відділі існує школа малярів, до якої вчаються споре число товаришів і товаришок.

Відділ Секції Молоді працює досить гарно і сходиться чисельно на свої мітинги. Влада є своєю стінку газету, яку самі члени редагують. Я мав нагоду перечитати перше число тей стінгазети і в ній є досить гарні думки.

Бажаємо було б це більше звернути увагу на молоді, бо вона має прийти нам на зміну і цю зміну треба добре доглядати.

Відділ Р.З.Т. числом великий, але організаційно працює малій. Це значає буює аскоти таке а відділами Р.З.Т.

Група комарти досить сильна і своєю босною і вмілою працею здобула симпатію серед робітництва.

Мандрівник.

Дромгелер, Алта.

ПІД РУМУНСЬКИМ ЧОБОТОМ.

"Борець", орган "Визволення", пише про свято здуки слідує:

"Того року обходила румунська буржуазія свято здуки всіх румунських земель. Обходила ведичаво і препишню. Вона робила підсумки своїх діл за цілі віки, а за останніх 19 літ зокрема, і назвала це свято великою історичною хвилею. Однак не всі діла свої вона вичислила. Коли б вона вичислила все те, що зробила за цих останніх літ, то це свято було б ще більше історичною хвилею. А вона багато дечого зробила, чого не згадувала.

На самому початку зароз по злуці, в прилученні провінцій завела стан облоги і цензури, в Бесарабії вимордувала цілі села селян. Зацвіль порожні тюрми по цілій Румунії набила тисячами працюючих. На її приказ політичні в'язні гинули наочною смертю в руках

жандармів, поліції і сигуранції. На нищення руху працюючих поухвалювала рід винкових законів. Організації працюючих б'юлетинів і професійні розвивувала. Пресу позакривала. Національним меншистам зрубувала всі їхні права і культурно-освітні установи. Своєю руйнівною господарською запровадила страшний дорожничий наїжд. Своїми казачими полками, що росли з року в рік, довела працюючих до божовилля. Своїм терор сціпив працюючих своїми аалізіями об'їмаючи і не дозволяє навіть шепнути про цю страшний криваву дійсність — гірку долю працюючої класи.

Це все є підсумки життя працюючої класи Румунії в день свято здуки за 10 літ цього буржуазія не сказала. А це більше тернистий шлях готувати вона для них на будуче".

ТОВАРИШІ! ЧИТАЙТЕ ЛІТЕРАТУРУ З ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ!

КОЖНИЙ з нас повинен цікавитися боротьбою пролетаріату міста і села на Західній Україні. А щоб бути в курсі усіх справ, треба читати літературу Західної України, головним чином видання Комуністичної Партії Західної України. В нас може дістати слідує видання Комуністичної Партії Західної України:

"ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ", орган КПЗУ, за місяць травень 1929 20ц.
ПОСТАНОВИ III-го З'їзду КПЗУ, повне видання 25ц.
"НАША ПРАВДА", за червень-жовтень 1928 25ц.
"НАША ПРАВДА", за січень-березень 1929 25ц.
ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ 20ц.

Хто пришле ОДИН ДОЛЛАР, той дістане вище згадану літературу, що коштує \$1.15. Адресуйте так:

UKRAINIAN LABOR NEWS
COR. FRITCHARD & MCGREGOR STS., WINNIPEG, MAN.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

(Написав Л. Цукерман.)

(Продовження.)

Боротьба за гуму є також одним з етапів англо-американського суперництва. Світове виробництво гуми перебуває в руках Англії, яка має велитєвські плантації в Малаї та в Голландській Індії.

В останні часи Злучених Держав, які доіє не мали своїх гумових плантацій, дішли згоди з бразильським урядом, в наслідок чого сталася згадація нами вище концесія Форда.

Окрім того авто-король Злучених Держав Фаерстон підписав договір з нєгеською республікою в Африці—Ліберією, згідно з яким уся Ліберія перетворюється на гумову плантацію містера Фаерстона.

Далі, американський капітал проїзв в гумову промисловість голандських колоній, де він посів уже значне місце. В царині гуми спостерігається також відступ Англії перед Злученими Державами. Про це свідчить скасування системи Стівенсона, яка містилася в регулюванні здобичі гуми в англійських колоніях з метою підтримання ціни на високому рівні. Тепер, в зв'язку з організацією значних гумових

американських плантацій, схема Стівенсона цілком природно себе не виправдує.

Боротьба за бавовну особливо загострилася протягом останнього десятиліття, коли промисловість Злучених Держав, яка поділила, то вселюдним темпом, ониниалася перед необхідністю міркувати про здобування собі нових бавовняних баз. Боротьба за бавовну розгорталась в північно-східній Африці, в долині річки Нілу, де Англія намагається створити велитєвські бавовняні плантації в Судані. Злучені Держави, в противагу Англії доходяють згоди з Абіссією щодо організації у верхів'ях Нілу своїх бавовняних плантацій.

Однак, організація бавовняних плантацій Злучених Держав повинна супроводитися урядженням арозумілих споруд—гребель та гаток, які затримали-б спад води Нілу в напрямку до Судану. Це даало-б змогу Злученим Державам влаштувати великі бавовняні плантації, але, з другого боку, Судан та Бенідет залишили-б без води й міркувати про великі плантації англійського імперіалізму не доведеться-б. Цим пояснюється те перешкоди, які чинить англійський імперіалізм Злученим Державам в Абіссії.

От коротка характеристика тієї царини політики Злучених Держав, у якій американський імперіалізм вже створив жорстокий наступ проти Англії, не зупиняючися перед інтервенціями, підкупами, "революціями" й т. ін., методами імперіалістичної дипломатії.

Однак, не всюди імперіалізм Злучених Держав виступає, як одвертий хижак. Іноді він

ховається під маску "благоденствія" народів, підтримки великих демократичних республік, політики "відчинення дверей" і т. ін. Що до цього, то характерна лінія політики Злучених Держав на Далекому Сході—Китаї, та в Європі—Америчині.

Політика Злучених Держав у Китаї визначається тим, що імперіалізм Злучених Держав спільняє до розподілу китайської здобичі між основними імперіалістичними хижакками. Коли Злучені Держави на початку XX. віку перейшли до імперіалістичної політики, то виявилось, що Китай уже розподілено на сфері впливу між основними імперіалістичними країнами: Англією, Японією та царською Росією. Згодом царська Росія відпала, аде її позиції зайняв японський імперіалізм, що надзвичайно цупко засів в Манчжурії та північному Китаї.

У руках Англії та Японії перебувало монополіне володіння Китаєм, його залізницями, його митницями, а тому й його зовнішньою торгівлею, його сировинними багатствами, його грошовою системою, його шляхами сполучення. Гонконг-Шангайський банк, що репрезентував інтереси англійського капіталу, та Іокогама-Спенсел Банк є знаряддя просякнення японського імперіалізму в Китаї, панування в господарчому житті країни. Японцям належали залізниці й вугільні підприємства південної Манчжурії, металургійні заводи Губей, бавовняні фабрики в Шангаї, залізничні лінії в Манчжурії та Шандуні. Це давало змогу японцям панувати в основних галузях господарського життя північного Китаю.

Англії зосередили в своїх руках крім усіх митниць, торговельної флотії й фінансового впливу, також основні залізничні лінії в Китаю: Пекин-Ганков і Пекин-Пукво, та ряд вугільних і залізних підприємств.

Коли Злучені Держави виступили на китайському ринку, вони потребували тільки "відчинення дверей". Ці "відчинені двері" їм потрібні були для вільної конкуренції з Англією та Японією, що захопили вже основні позиції: Англія та Японія, однак, швидко природно, не погодилися на американські умови, а Злучені Держави були ще дуже кволі, щоб самим виплинути на уряд Китаю.

Тому одним з основних завдань Злучених Держав стало—створити в Китаю потребу об'єданого республіканського уряду, що мусів би вести розвиток Китаю капіталістичним шляхом з підтримкою Злучених Держав.

Англія та Японія, що мали вже монополії інтереси в окремих провінціях Китаю, зацікавлені в максимальній розмежуванні, розподілі Китаю між ворожими генеральськими угрупованнями, щоб підтримкою одних генералів проти других, зміцнювати свої монополії.

Так, Японія весь час підтримувала в Манчжурії колишнього бандита генерала Чан-Цо-Ліна, що був за провідника японської політики в північному Китаю.

Англія на півдні підтримувала кантонського диктатора Лі-Ті-Сіна, що втілюв у крові кантонське повстання.

(Далі буде.)

НА СКЛАДІ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ КНИГАРНІ

ви завжди дістанете найкращі й найновіші книжки: оповідання, повісті, романи, наукові, економічні, соціальні й ин.

У НАС Є:

Багатий вибір театральних підручників для великих і малих драмгуртків;
Найновіші журнали в Радянській Україні;
Річні ноты для хорів і сольоспівів;
Річні музичні інструменти; Перуки, мальовидла, все потрібне для драмгуртків;
Грамфонні рекорди в грамофони.

ЖАДАЙТЕ нашого каталога. Разом з каталогом міститься ІНФОРМАЦІЙНЕ І ФІНАНСОВЕ БЮРО, яке дає всім поряд, виконує ріжні припроучення, переікає гроші до старого краю, виібрає афідейти, продає шифкарти. Обслуга ТОЧНА І ДЕШЕВА. Можете самі переконатися.

Пишіть на адресу:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE
660
INFORMATION & FINANCIAL BUREAU
550 Selkirk Ave., Winnipeg.